

Комунальний заклад «Вінницький ліцей № 21»

Затверджено
рішенням педагогічної ради
від 28 серпня 2024 р.,
протокол №1

Навчальна програма

«Українська література. 7клас»

**для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т. О.,
Пахаренко В. І., Слижук О. А., Тригуб І. А.)**

**«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ
Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883)**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У контексті сучасних освітніх пріоритетів мета навчання української літератури в 7–9 класах – розвиток компетентних учнів-читачів та учениць-читачок, здатних до творчої самореалізації в сучасному цифровому суспільстві, виховання національно свідомих громадян України, формування патріотизму, гуманістичного світогляду, національних і загальнолюдських цінностей на прикладі високохудожніх надбань класичної та сучасної української літератури. Відповідно до мети визначено завдання навчання української літератури в 7–9 класах – ознайомлення учнів/учениць із високохудожніми творами класичної та сучасної української літератури різних родів, жанрів, мистецьких напрямів і течій; розвиток художнього сприймання навколишнього світу; формування вмінь аналізувати та інтерпретувати художні твори з урахуванням їх жанрової специфіки, історичного, соціокультурного, мистецького контексту та світоглядної позиції письменника/письменниці; оволодіння теоретико-літературними поняттями для цілісного осмислення художніх творів; поглиблення вмінь самостійної дослідницької діяльності; розвиток творчих здібностей, усного й писемного мовлення; удосконалення навичок виразного читання; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду та естетичних смаків; підвищення рівня загальної культури учнів/учениць. Змістове наповнення модельної навчальної програми корелює із вимогами Державного стандарту базової середньої освіти щодо формування читацької як предметної, ключових компетентностей і наскрізних умінь учнів та учениць 7–9 класів. Структура програми включає результативні, змістові та процесуальні складники. Рубрика «Очікувані результати» розроблена згідно з чотирма групами вимог до обов'язкових результатів навчання учнів 7–9 класів, що індексовані в Державному стандарті базової середньої освіти щодо мовно-літературної освітньої галузі. У програмі очікувані результати навчання конкретизовано з чітким зазначенням індексу в послідовності: усна взаємодія (слухання); сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання текстів (читання); висловлювання думок, ставлень (говоріння); власна мовна творчість (письмо). Змістовий складник – рубрика «Пропонований зміст навчального предмета» – це різножанрові художні твори для текстуального вивчення і позакласного читання. Їх добір зроблено з урахуванням художньої вартісності, ідейно-тематичної значущості, вікових особливостей естетичного сприймання підлітків, їхніх читацьких інтересів і пізнавальних можливостей. Текстуальне та позакласне опрацювання художніх творів, вивчення поезії напам'ять має рекомендаційний характер. Відтак учитель/вчителька, враховуючи рівень загальноосвітньої підготовки учнів/учениць, їхні читацькі, пізнавальні інтереси та потреби, власний фаховий досвід і методичні напрацювання, мають змогу на основі чинної модельної навчальної програми розробити навчальну програму з української літератури, змістове наповнення якої буде орієнтовано на результативне досягнення задекларованих в Державному стандарті базової середньої освіти очікуваних результатів навчання української літератури на базовому предметному циклі. Твори для позакласного читання (ПЧ) подано до кожного тематичного розділу модельної навчальної програми. Вони ідейно-тематично співвідносяться з художніми творами для текстуального опрацювання, що сприятиме поглибленому засвоєнню учнями/ученицями навчальних тем. Учитель/вчителька мають змогу формувати коло читання учнів/учениць упродовж усього навчального року та, орієнтуючись на їхні читацькі інтереси, а також власні методичні напрацювання, проводити один-два уроки позакласного читання на семестр у межах певного тематичного розділу. Курс української літератури для 7 класу побудовано як логічно обґрунтоване продовження вивчення художніх творів за тематично-жанровим принципом із дотриманням хронологічної послідовності щодо презентації письменницьких персоналій у межах тематичного розділу. Опрацювання навчального матеріалу із його поступовим ускладненням на основі ідейно-тематичних і жанрових зв'язків зумовлене віковими особливостями художнього сприймання семикласниками/семикласницями. Рекомендований зміст модельної навчальної програми

для 7 класу включає художні твори про історичне минуле України, українську ідентичність, на воєнну тематику, про формування характеру та життєві випробування особистості. Також представлено твори, що викликають жвавий читацький і пізнавальний інтерес у семикласників/семикласниць. Їх цікавлять детективні, пригодницькі та фантастичні твори, а також твори про розкриття підліткових тем, зокрема взаємин із ровесниками й людьми старшого покоління, пригоди, фантастика, перше кохання тощо. Такі тексти також запропоновано модельною навчальною програмою. У 7 класі вивчення української літератури представлено такими тематичними розділами: «Вступ», «Пісенна лірика», «Історичне минуле України», «Ми – українці!», «Характер і доля людини», «Краса людських взаємин», «Літературний 4 детектив», «Пригоди і гумор», «Фантастичні пригоди та фентезі», «Література рідного краю», «Найцікавіше з літературних новинок», «Узагальнення та систематизація вивченого». Для текстуального розгляду рекомендовано твори, що ввійшли до «золотого» фонду української класики для читання старшими підлітками: лірика Тараса Шевченка, Богдана Лепкого, Василя Симоненка, Ліни Костенко, епічні твори Івана Франка, Володимира Винниченка, Андрія Чайковського, Анатолія Дімарова, Григора Тютюнника та ін. Також рекомендовано твори сучасних українських письменників, зокрема Галини Пагутяк, Андрія Кокотюхи, Наталки Малетич, Катерини Штанко та ін. Тематичні рубрики «Література рідного краю», «Найцікавіше з літературних новинок», а також «Узагальнення та систематизація вивченого» є усталеними як для адаптаційного, так і базового предметного циклів навчання української літератури. Навчальний час, що передбачений розділом «Найцікавіше з літературних новинок», орієнтований на системне проведення уроків щодо ознайомлення з художніми творами сучасної української літератури за вибором учителя/вчительки та учнів/учениць.

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності (за вибором учителя/вчительки)
І СЕМЕСТР ВСТУП (1 ГОДИНА)		
Свідомо слухає навчальну інформацію про художній твір як явище мистецтва, функції мистецтва; [9 МОВ 1.1.1] вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення; [9 МОВ 1.1.2-1] розуміє та відтворює зміст інформації про художній твір як явище мистецтва, функції мистецтва, теоретико-літературні поняття (літературний твір, автор, читач; роди та жанри літератури, тема, ідея мотив, конфлікт і композиція художнього твору) на прикладі прочитаних літературних творів і творів інших видів мистецтва; [9 МОВ 1.1.2-2] формулює уточнювальні запитання до почутого для його розуміння; [9 МОВ 1.1.2-4] аргументовано зіставляє почуте із життєвим досвідом; [9 МОВ 1.4.5-1]	Художній твір як явище мистецтва. Функції мистецтва. Текстуально вивчені в 6 класі та самостійно прочитані учнями/ученицями художні твори. ТЛ: літературний твір, автор, читач; роди та жанри літератури, тема, ідея мотив, конфлікт і композиція художнього твору (повторення та поглиблення). МК: образотворче мистецтво – О. Богомазов «Портрет дівчинки, яка читає книжку (Дочка художника)», О. Шовкуненко «Весняний ранок».	Асоціативна-хмаринка щодо художнього твору як явища мистецтва (слова-асоціації, характерні ознаки). Створення ментальної мапи «Основні роди й жанри літератури». Дискусія через проблемне запитання «Якими повинні бути сучасні читачі/читачки?»

формулює уточнювальні запитання для розуміння навчальної теми; [9 МОВ 1.1.2-4] визначає мотив, порушені в художніх творах проблеми; [9 МОВ 1.4.1] читає виразно народнопісенну лірику; [9 МОВ 2.1.1-1] сприймає тексти соціально-побутових пісень відповідно до особливостей національної культури; [9 МОВ 2.1.3] інтегрує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо), у межах одного або кількох текстів у цифровому середовищі; [9 МОВ 2.2.5] формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу соціальнопобутових пісень; [9 МОВ 2.2.7-1] коментує власні почуття під час читання різновидів соціально-побутових пісень, аналізує вплив художніх виражальних засобів на емоційноестетичне сприйняття народнопісенної лірики; [9 МОВ 2.3.2-1] пояснює естетичну та мистецьку цінність прочитаних творів у культурноісторичному контексті; [9 МОВ 2.3.3]	при березі...», «Та вже років двісті...» (за вибором учителя/учительки). Відображення в народних піснях життя й побуту козаків, їхньої героїчної влачі. Поєднання громадянських і родинних мотивів, емоційна наснаженість, художня образність фольклорних творів. ТЛ: <i>народнопісенна лірика, соціальнопобутові пісні та їх види, художній паралелізм, постійний епітет.</i> МК: <i>музика</i> – народні пісні «Ой, на горі, та й жінці жнуть», М. Лисенко «Запорізький марш», Є. Адамцевич «Запорізький марш» (обробка та оркестровка В. Гуцала), Б. Школовий «Українська сюїта», «Іхав Козак на війноньку» (слова – народні, музика і виконання – рок-гурт «Гайдамаки»); <i>образотворче мистецтво</i> – І. Рєпін «Запорожці пишуть листа турецькому султану», С. Васильківський «Запорожець», «Козак в степу», А. Кушаченко «У плавнях», О. Поляков «Запорожці в плавнях», «Бій запорозьких чайок із турецькими	жанру, художніх засобів, мистецький контекст). Структурування вивченого з теми у вигляді таблиці-опори, схеми, ментальної мапи. Створення медіаконтенту (відео інтерпретації авторського читання чи співу народних пісень у стилі сучасних запитів соціальних мереж). Сенкан або діаманта. Прослуховування записів соціальнопобутових пісень з вуст старожилів або сучасних музичних та відео інтерпретацій. Зустріч із фольклорними колективами краю.
---	--	---

10

використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таких джерел; [9 МОВ 2.5.1-1] створює на основі вивченого навчального матеріалу власний або колективний медійний продукт; [9 МОВ 2.7.2-1] виконує різні ролі у груповій онлайнкомунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування; [9 МОВ 3.2.2-1] аналізує особливості мови народнопісенної лірики; [9 МОВ 4.1.2-1] удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела. [9 МОВ 4.2.4]	галереями). Народні чумацькі пісні «Ой ішов чумак з Дону», «Ой горе тій чайці» (за вибором учителя/учительки). Походження та самотність пісень, зв'язок із українською історією. Драматизм у зображенні ситуації мандрівного способу життя чумаків. Глибинний зміст символічного образу чайки-України. МК: <i>музика</i> – народна пісня «Ой ішов чумак з Дону» (слова – народні, музика і виконання – етногурт «ДахаБраха»), «Ой горе тій чайці» (слова – народні, музика та виконання – Д. Іващенко); <i>образотворче мистецтво</i> – С. Васильківський «Чумацький Ромоданівський шлях», А. Куїнді «Чумацький шлях у Маріуполі», І. Айвазовський «Чумаки», «Чумаки на відпочинку», «Обоз у степу». Народні наймитські, рекрутські, солдатські, жовнірські та стрілецькі пісні: «Ой матінко-вишня», «В	
--	---	--

12

	<u>суботу пізенько», «Ой хмариться, туманиться..», «Розпрощався стрілець...» (за вибором учителя/учительки).</u> <u>Відображення соціальних явищ життя в Україні в різні історичні періоди. Поетичні узагальнення в пісенній ліриці. Її образний світ.</u> МК: <u>музика</u> – народна пісня «Ой, матінко-вишня» (слова і музика народні, виконання – Ю. Вітранюк). М. Лисенко «Українська сюїта у формі старовинних танців на основі народних пісень»; <u>образотворче мистецтво</u> – М. Пимоненко «В похід. Проводи козака», І. Соколов «Проводи в рекрути». ПЧ: <u>Збірник українських народних пісень «Заспіваймо пісню веселеньку» (упорядник – П. Василенко).</u>	
--	---	--

<u>Свідомо слухає</u> патріотичні пісні літературного походження та навчальний матеріал про героїчну боротьбу українських січових стрільців,	<u>Патріотичні пісні літературного походження</u> (за вибором учителя/учительки). <u>Відображення в піснях героїчної</u>	<u>Прослуховування та перегляд сучасних музичних і відеоінтерпретацій патріотичних пісень літературного походження.</u>
--	---	---

народу за незалежність України; [9 МОВ 1.1.1] <u>способи інформацію про</u> <u>відповідає на запитання</u> за змістом патріотичні пісні боротьби навчальної інформації; [9 МОВ 1.1.2-1] <u>українських січових стрільців.</u> <u>формулює</u> уточнювальні запитання до Богдан Лепкий «Журавлі». почутого для його розуміння; [9 МОВ 1.1.2-4] <u>визначає</u> мотив, порушені в художніх українських емігрантів. Популярність пісні серед січових стрільців. <u>застосовує</u> різні види критичного читання патріотичних пісень літературного походження; [9 МОВ 2.1.1-1] <u>співвідносить</u> зміст патріотичних пісень літературного походження з історичним і соціокультурним контекстом, світоглядною позицією їх автора; [9 МОВ 2.1.3-1] <u>коментує та обґрунтовує</u> актуальність порушень у сучасних патріотичних піснях літературного походження проблем із урахуванням власного досвіду та культурно-історичного контексту; [9 МОВ 2.2.1-1]	<u>послух</u> подану в різні <u>способи інформацію</u> про <u>Автобіографічна основа пісні. Її жанрові особливості. Поетичний символ долі українських емігрантів. Популярність пісні серед січових стрільців.</u> Степан Чарнецький «Ой у лузі червона калина...». <u>Стикло</u> про <u>письменника. Історія створення пісні-славня січових стрільців, її народнопісенна основа. Символічність образу калини, патріотичний пафос пісні. Національна українська пісенна традиція в піснях літературного походження. Нова хвиля популярності пісні в ХХІ ст. ТЛ: <u>пісні літературного походження (авторські пісні).</u></u> МК: <u>музика</u> – «<u>Чуєш брате мій (Журавлі)</u>» (слова – Б. Лепкий, <u>музика</u> – Л. Лепкий, <u>виконання</u> – К. Цірик,
---	--

«Ой у лузі червона калина...» (слова – С. Чарнецький, Групова взаємодія із оформленням результатів роботи в застосуванні Padlet.
Аналітико-синтетична робота з текстом (визначення мотиву, особливостей композиції, жанру, художніх засобів, містєцький контекст). Парна або індивідуальна реалізація методу запитань Квінтіліана.
Створення ілюстрацій до пісень.
Метод «Малюємо вірш».
Створення медіаконтенту

МОВ 2.3.2-1] **обстоює** власну думку про А. Хливнюк); *образотворче мистецтво* Пісенні твори про боротьбу УПА за роль і місце патріотичних пісень – О. Шупляк «Хранителька», «Візьміть **незалежність України** (за вибором літературного походження у культурно-мене, лелеченьки, на свої **учителя/учительки**). **Олесь Бабій** історичному контексті; [9 МОВ 2.4.4-1] крилята», **«Зродились ми великої години...»**. **Славень** ОУН-УПА, його **використовує** для виконання завдань Г. Черненко «Україна в наших серцях», Славень ОУН-УПА, його патріотичний пафос. Актуальність інформацію з яких вважає достовірною та підіймемо»; пісні в часи збройної боротьби надійною, аргументує вибір таких *кіно – д/ф* «Легіон. Хроніка Української українців за свою незалежність. **Т.Л: пафос.** джерел; [9 МОВ 2.5.1-1] **створює** власний Галицької Армії 1918– 1919» (режисер – **Т.Л: пафос.** текст (медіатекст) на музика – Г. Т. Химич), д/ф «Король України» **Микола Матола** **«Мій друже** Трух, виконання – (режисери – Г. Штадлер, Б. Кольц). **Ковалю...»**.

Свідомо слухає соціально-побутові пісні та навчальну інформацію про їх різновиди; [9 МОВ 1.1.1]; відповідає на запитання за змістом навчального матеріалу; [9 МОВ 1.1.2-1]	Народнопісенна лірика. Народні соціально-побутові пісні, їх різновиди (огляд). Народні козацькі пісні «Ой на горі та й жінці жнуть», «Ой у лузі та ще й	Виразне читання соціальнопобутових пісень. Аналітико-синтетична робота з текстом (визначення мотиву, особливостей композиції, сюжету,
---	--	---

матеріалу; [9 МОВ 2.7.2] **записує** «Зродились ми великої власне або чуже мовлення, години...» (слова – використовуючи у разі потреби О. Бабій, музика – О. Нижанківський, відповідні прийоми оптимізації викладу виконання –хорова капела «Дударик»); думок і засоби мовної виразності; [9 *образотворче мистецтво* – Н. Хасевич МОВ 3.1.1- **виконує** різні ролі у дереворити «Повстанці у наступі», груповій онлайнкомунікації, обирає «Слава Україні!», Н. Серветник «12 потрібні стратегії співпраці в різних історій про УПА».

ситуаціях спілкування; [9 МОВ 3.2.2-1]

використовує результати власної мовотворчості для особистісного самовираження; [9 МОВ 4.2.1]

удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела. [9 МОВ 4.2.4]

Історія створення пісні. Змалювання зв'язки вояків УПА. Розкриття їхньої тяжкої боротьби в діалозі двох повстанців.

МК: музика – українська повстанська пісня «Мій друже Ковалю...» (слова і музика – М. Матола), марш українських націоналістів

Сучасні патріотичні пісні (за вибором учителя/учительки).

Святослав Вакарчук «Квіти мінних зон», «Місто Марії».

Розповідь про громадську діяльність фронтмена гурту «Океан Ельзи» та пісенну творчість патріотичного спрямування.

українських воїнів-захисників у творі. Національні символи у творі. МК: Уславлення в пісні їхньої мужності й героїзму у протистоянні з ворогом. виконання – П. Солодуга), «Квіти «Місто Марії». Пісенний образ мінних зон» (слова, музика і виконання воїнів-защитників – мужніх захисників – С. Вакарчук), України. Зображення стійкості героїв у протистоянні з російськими загарбниками. ТЛ: віршовий ритм (повторення та поглиблення). Петро Солодуга «Біля тополі». Присвята пісні воїнам, загиблим за долю України. Оспівування їхнього героїзму, любові до рідного краю.	«Біля тополі» (слова, музика і виконання – П. Солодуга), «Квіти «Місто Марії» (слова, музика і виконання – С. Вакарчук); образотворче мистецтво – Ю. Нагулко «Хризантема», А. Орлюнов «Ми є народ...». Олег Псюк, Іван Клименко «Стефанія». Узагальнений образ матері у пісні.
---	---

✚	Набуття пісню нових сенсів. Світова слава пісні – переможниці конкурсу «Євробачення». МК: музика – «Стефанія» (слова – І. Клименко, О. Псюк, музика – І. Діденчук, виконання – реп-гурт «Kalush»). ПЧ: Левко Лепкий «Гей видно село». Збірник пісень «Співаник Українського Личаря» (упорядники – Т. Гривул та ін.).	
ІСТОРИЧНЕ МИНУЛЕ УКРАЇНИ (10 ГОДИН)		

Свідомо слухає навчальну інформацію про художні твори історичної тематики та про їх авторів/авторку; [9 МОВ 1.1.1] відповідає на запитання за змістом почутого, акцентуючи увагу на важливих деталях; [9 МОВ 1.1.2-1] обговорює актуальність, жанрові родові належності художніх творів, зв'язок із творчістю митця; [9 МОВ 1.1.2-2] формулює уточнювальні запитання для розуміння навчального матеріалу та	Тарас Шевченко «Розрита могила». Розповідь про подорож поета Україною 1843 р. Осмислення трагічних для Батьківщини наслідків знецінення історичної пам'яті про її героїчне минуле. Метафоричний образ незнищенності українського народу. МК: образотворче мистецтво – О. Шупляк «Кобзар»; музика – «Світе тихий, краю милий («Розрита могила»)» (слова – Т. Шевченко, музика – М. Лисенко),	Виразне читання художніх творів (ланцюжком, вибірково). Переказ прочитаного від імені одного героїв/героїнь твору. Аналітико-синтетична робота з текстом (бесіда за змістом, визначення теми, ідеї (проза), мотиву (поезія), особливостей композиції, сюжету (проза), жанру, художніх засобів, мистецький контекст). Створення власних тестових завдань
---	---	---

художніх текстів; [9 МОВ 1.1.2-4] переказує художній твір докладно, стисло, вибірково, творчо, акцентуючи увагу на змісті в цілому або фрагментах; [9 МОВ 1.2.1-1] самостійно створює конспект до навчальної теми, дає характеристику персонажів літературних творів, доцільно використовуючи цитати; [9 МОВ 1.2.2-1] самостійно передає за допомогою різних способів і засобів візуалізації власне розуміння художніх творів, структуруючи інформацію; [9 МОВ 1.2.3-1] визначає тему, основну ідею, мотив, порушені в художніх творах проблеми; [9 МОВ 1.4.1] аналізує мовні особливості художнього твору; [9 МОВ 1.4.3-1] обґрунтовує зв'язок художніх творів із власним і суспільно-історичним досвідом (підтримує діалог «читач — текст — автор») для оптимізації власної діяльності, зокрема в нових обставинах, прийняття рішень у різних ситуаціях;	музичний альбом «4: Шевченко» (слова – Т. Шевченко, музика і виконання – рок-гурт «Кому вниз»); <i>кіно</i> – д/ф «Кобзар. Історія однієї книги» (режисер – Т. Ткаченко, С. Сотниченко). Іван Франко <u>«Захар Беркут»</u> (скорочено). Розповідь про прозову творчість письменника, її багатогранність і тематичну розмаїтість. Історична основа повісті «Захар Беркут». Композиції твору. Основні сюжетні лінії. Ідейний зміст твору, його втілення в художніх образах. Групування персонажів. Особливості мови. ТЛ: <i>епос як рід літератури</i> (повторення та поглиблення), <i>геройкоромантична історична повість</i>. МК: <i>образотворче мистецтво</i> – І. Труш «Трембітарі», О. Шупляк «Захар та беркут», А. Куцаченко «За мотивами повісті Івана Франка «Захар Беркут»; <i>музика</i> – Б. Лятошинський «Золотий	до твору. Групові взаємодії з оформленням результатів роботи у застосунку Padlet. Перегляд документальних фільмів про письменників. Перегляд фрагментів кіно, відео, створених на основі сюжетів художніх творів. Порівняння літературних творів та їх екранізації. Створення постерів/акаунтів у соціальних мережах/резюме про письменників/письменницю. Створення постеру, акаунту в соціальних мережах від імені головних героїв/героїнь із використанням цитатних характеристик. Створення сучасного кодексу лицарської честі. Написання есе на тему «Хто вони – лицарі сучасності?». Створення карти подорожі героя. Створення фанфіків (продовження історій вивчених творів).
---	--	---

29

доречно використовує цитати з художніх творів для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань; [9 МОВ 1.6.1-3] застосовує різні види критичного читання художніх творів; [9 МОВ 2.1.1-1] ефективно використовує складники друкованого чи цифрового текстового джерела інформації для досягнення мети читання; [9 МОВ 2.1.2] співвідносить зміст художнього твору з історичним контекстом, світоглядною позицією автора; [9 МОВ 2.1.3-1] інтегрує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо), у межах одного або кількох текстів у цифровому середовищі; [9 МОВ 2.2.5] формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу художніх творів; [9 МОВ 2.2.7-1] характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану літературних персонажів, коментує їх вчинки та висловлювання; [9 МОВ 2.3.1-1]	обруч» (опера); <i>кіно</i> – х/ф «Захар Беркут» (режисер – А. Сеїтаблаєв). Андрій Чайковський «За сестрою» (скорочено). Коротка довідка про письменника. Тема козацтва в його історичній прозі. Історія козацької родини в повісті «За сестрою». Пригоди головного героя як основа її композиції. Характеристика персонажів. Проблема морального вибору особистості. ТЛ: <i>прийоми змалювання художнього образу в епічному творі</i>. МК: <i>образотворче мистецтво</i> – С. Васильківський «Сторожа Запорозьких Вольностей», І. Рєпін «Козак в степу», «Атака запорожців у степу»; <i>музика</i> – «Войска запорожского воін знаменитий» (слова – Г. Грабянка, музика – Д. Туптало, виконання – гурт «Хорей Козацька»), «Їхав козак містом» (слова і музика – народні, виконання – рок-гурт «Kozak System»).	художніх творів. Віртуальні екскурсії до літературномеморіальних музеїв. Написання відгуків про переглянуті фільми. Написання власних епізодів лицарських гурнів та театральна інтерпретація.
--	--	---

32

коментує власні почуття під час читання художнього твору і враження від прочитаного, аналізує вплив виражальних засобів на емоційноестетичне сприйняття художнього тексту; [9 МОВ 2.3.2-1] використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таких джерел; [9 МОВ 2.5.1-1] використовує різні ресурси, зокрема цифрові, для розширення кола читацьких інтересів, демонструючи навічки критичного мислення; [9 МОВ 2.5.3-1] передає тексти словесно та графічно, узагальнюючи, доповнюючи, інтерпретуючи, скорочуючи інформацію; [9 МОВ 2.6.1] експериментує з художнім текстом за самостійно визначеним напрямом; [9 МОВ 2.7.1] створює на основі прочитаного власний або колективний медійний продукт; [9 МОВ 2.7.2-1]	ПЧ. Андріан Кашенко «З Дніпра на Дунай». Надія Гуменюк «Білий вовк на чорному шляху». Ярослав Яріш «Самійло».	
---	---	--

34

комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування; [9 МОВ 3.2.2-1] використовує результати власної мовотворчості для особистісного самовираження; [9 МОВ 4.2.1] імпровізує з художнім текстом, обстоює свою позицію та право на самовираження; [9 МОВ 4.2.2-1] удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела. [9 МОВ 4.2.4]		
МИ – УКРАЇНЦІ! (4 ГОДИНИ)		

Свідомо слухає патріотичну лірику, сучасну поезію про війну та навчальну інформацію про життя і творчість поетів/поетес; [9 МОВ 1.1.1] обговорює актуальність патріотичної лірики та поезії про війну, зв'язок творів із творчістю митця/мисткині; [9 МОВ 1.1.2-2] формулює уточнювальні запитання до почутого для його розуміння; [9 МОВ 1.1.2-4] визначає мотив, порушені в художніх творах проблеми; [9 МОВ 1.4.1] аналізує жанри лірики; [9 МОВ 1.4.3-1]	Василь Симоненко «Лебеді материнства». Нарис життя і творчості поета. Патріотичні почуття ліричного героя в основі поезії. Звернення до наступних поколінь українців. Засоби творення художнього образу в ліричному творі. ТЛ: жанри лірики, патріотична лірика; художні засоби мови (повторення та поглиблення). МК: образотворче мистецтво – М. Білас «Лебеді материнства», С. Боднар «Лебеді материнства»; музика – «Лебеді материнства» (слова –	Виразне читання поетичних творів, вивчення напам'ять. Мелодекламація поезії. Кадрування художнього твору. Аналітико-синтетична робота з текстом (визначення мотиву, особливостей композиції, жанру, художніх засобів, мистецький контекст). Характеристика образу ліричного героя. Підготовка щоденника думок (цитата – коментар). Підготовка ілюстрацій,
--	--	--

обґрунтовує зв'язок художніх творів із власним і суспільно-історичним досвідом (підтримує діалог «читач – текст – автор») для оптимізації власної діяльності, зокрема в нових обставинах, прийняття рішень у різних ситуаціях; [9 МОВ 1.4.5-1] логічно і послідовно презентує в доцільній жанровій формі власні погляди, ідеї, переконання, підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади із власного або суспільно-історичного досвіду; [9 МОВ 1.6.1-1] доречно використовує цитати з художніх творів для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань; [9 МОВ 1.6.1-3] застосовує різні види критичного читання поезії; [9 МОВ 2.1.1-1] інтегрує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо), <u>у межах</u> одного або кількох текстів у цифровому середовищі; [9 МОВ 2.2.5] розпізнає в ліричних творах зображувально-виражальні засоби; [9	В. Симоненко, музика і виконання – «BandurbaND»). Сучасна українська поезія про війну (за вибором учителя/учительки). Мотиви поезії, образи, художня майстерність у вираженні почуттів і переживань (огляд). ТЛ: <i>стопа, двоскладові віршові розміри: ямб, хорей</i> (повторення та поглиблення), <i>строфа, катрен і дистих</i>. МК: <i>образотворче мистецтво</i> – О. Шупляк «Велика битва України з Мордором. 2022. (версія 2.0)», «Зло має бути знищене», Б. Куркуль «Світанок», М. Дзяченко серія патріотичних портретів «Хрещення вогнем», Ю. Шаповал «В цілковитій безпеці», «Together»; <i>фотомистецтво</i> – В. Ясинська «Портрет солдата», О. Зеліско «Квіти побитої землі»; <i>музика</i> – «Не твоя війна» (слова, музика і виконання – С. Вакарчук),	асоціативного куша, презентацій, відеороликів до поетичних творів. Створення візуального контенту, презентацій про Другу світову війну, Голокост, російсько-українську війну. Дискусія на теми: «Сучасні українці – творці свободи», «Війна за право бути собою: пошук паралелей», «Перемога добра та людських цінностей: досвід ХХ століття». Створення ілюстрацій до поетичних творів/графічних символів/художніх трактувань. Створення медіаконтенту (відео інтерпретації авторського читання у стилі сучасних запитів соціальних мереж). Віртуальні екскурсії до літературно-меморіальних музеїв пам'яті жертв репресій, Голокосту, війни. Пошук сучасних поезій про війну та створення художнього відгуку. Написання творчої роботи на основі метафори з поезії.
---	---	---

38

МОВ 2.2.6-2] формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу поетичних творів; [9 МОВ 2.2.7-1] коментує власні почуття і враження від прочитаної поезії, аналізує вплив виражальних засобів на її емоційноестетичне сприйняття; [9 МОВ 2.3.2-1] використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таких джерел; [9 МОВ 2.5.1-1] використовує різні ресурси, зокрема цифрові, для розширення кола читачьких інтересів, демонструючи навички критичного мислення; [9 МОВ 2.5.3-1] передає тексти словесно та графічно, узагальнюючи, доповнюючи, інтерпретуючи, скорочуючи інформацію; [9 МОВ 2.6.1] створює самостійно тексти, використовує різні форми їх презентації для досягнення відповідної	«Українська лють» (адаптація італійської народної пісні «Bella Ciao», виконання –Х. Соловій), «Азовсталь» (слова – С. Соловій, музика і виконання – рок-гурт «Kozak System»), «Не сумуй» (слова і музики – О. Рожко), «Фортеця Бахмут» (слова – Т. Тополя, музика – С. Вусик) та ін. ПЧ. Олександр Олесь «О слово рідне!» Максим Рильський «Мова». Василь Симоненко «Я не бував за дальніми морями». Дмитро Білоус «Якщо з українською мовою...» Ірина Небенчук «Україно моя!»	Написання есею на одну із тем: «Життя – найвища цінність», «Внутрішнє щастя – усвідомлення повноти життя крізь призму випробувань». Створення власних віршів.
---	--	---

41

комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування; [9 МОВ 3.2.2-1] використовує результати власної мовотворчості для особистісного самовираження; [9 МОВ 4.2.1] удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела. [9 МОВ 4.2.4]		
ЛІТЕРАТУРА РІДНОГО КРАЮ (1 ГОДИНА)		

Свідомо слухає твори літератури рідного краю; інформацію про життя та творчість їх авторів/авторок; [9 МОВ 1.1.1-1] обговорює актуальність, жанрові родові належність художніх текстів, їх ідейно-тематичні, естетичні особливості з творчістю митця; [9 МОВ 1.1.2-2] фіксує почуту навчальну інформацію для оптимізації запам'ятовування, розуміння та подальшого використання; [9 МОВ 1.2.2] визначає тему, ідею, проблеми, порушені у художніх творах; [9 МОВ 1.4.1] інтегрує почуте із власним і суспільноісторичним досвідом; [9 МОВ 1.4.5]	Художні твори літератури рідного краю (за вибором учителя/учительки та учнів/учениць). Ознайомлення з творами письменників/письменниць рідного краю, тематично спорідненими із вивченими художніми текстами в І семестрі. МК: твори мистецтва рідного краю.	Аналітико-синтетична робота з текстом твору (бесіда за змістом, визначення теми, ідеї (проза), мотиву (поезія), особливостей композиції, сюжету (проза), жанру, художніх особливостей, мистецький контекст). Відвідування літературно-меморіальних музеїв. Створення візуального постеру/презентації/інтерактивної платформи про прочитаний твір української літератури. Конференція-обговорення прочитаного. Створення буктрейлеру/відео рекомендації про прочитану книжку.
---	--	---

виявляє і передбачає емоційні реакції в різних ситуаціях спілкування; [9 МОВ 1.8.1-1] застосовує різні види критичного читання художніх творів літератури рідного краю; [9 МОВ 2.1.1-1] інтегрує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо), у межах одного або кількох текстів у цифровому середовищі; [9 МОВ 2.2.5] формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу та інтерпретації прочитаних художніх творів літератури рідного краю; [9 МОВ 2.2.7-1] характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану літературних персонажів, коментує їх вчинки та висловлювання; [9 МОВ 2.3.1-1] коментує власні враження від прочитаного, аналізує вплив виражальних засобів на емоційно-естетичне сприйняття тексту; [9 МОВ 2.3.2-1]		
--	--	--

письменників/письменниць рідного краю різних стилів і жанрів відповідно до мети читання; [9 МОВ 2.5.1] передає художній текст словесно та графічно, узагальнюючи, інтерпретуючи; [9 МОВ 2.6.1] створює самостійно тексти, використовує різні форми їх презентації для досягнення відповідної комунікативної мети; [9 МОВ 3.1.5-1] бере участь в онлайн-взаємодії, виконуючи різні ролі в невеликих групах і використовуючи типові стратегії співпраці в різних ситуаціях. [9 МОВ 3.2.2]		
НАЙЦІКАВІШЕ З ЛІТЕРАТУРНИХ НОВИНОК (1 ГОДИНА)		

Свідомо слухає пізнавальну інформацію про нові твори сучасної української літератури та їх авторів/авторок; [9 МОВ 1.1.1-1] бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії відповідно до мети та ситуації спілкування; [9 МОВ 1.1.2] фіксує почуте повідомлення про літературні новинки для	Художні твори сучасної української літератури <i>(за вибором учителя/вчительки та учнів/учениць)</i>. МК: твори сучасного <u>українського мистецтва</u>.	Створення візуального постеру/презентації/інтерактивної платформи про прочитаний твір сучасної української літератури. Конференція-обговорення прочитаного.
--	--	--

запам'ятовування, розуміння та подальшого використання; [9 МОВ 1.2.2] окреслює тематику і проблематику почутої інформації про нові твори української літератури для подальшої інтерпретації; [9 МОВ 1.4.1-1] інтегрує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо), у <u>межах</u> одного або кількох текстів у цифровому середовищі; [9 МОВ 2.2.5] робить висновки на основі аналізу та інтерпретації кількох прочитаних літературних новинок української літератури; [9 МОВ 2.2.7] з'ясовує важливість і прогнозує доцільність подальшого використання інформації, здобутої з кількох художніх текстів із урахуванням прочитаного; [9 МОВ 2.4.1-1] самостійно добирає тексти українських авторів/авторок різних стилів і жанрів відповідно до мети читання; [9 МОВ 2.5.1] бере участь в онлайн-взаємодії, виконуючи різні ролі в невеликих		
--	--	--

групах і використовуючи типові стратегії співпраці в різних ситуаціях; [9 МОВ 3.2.2] удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела. [9 МОВ 4.2.4]		
УЗАГАЛЬНЕННЯ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ВИВЧЕНОГО ЗА І СЕМЕСТР (2 ГОДИНИ)		

Відповідає на запитання щодо вивченого навчального матеріалу та змісту художніх творів, акцентуючи увагу на важливих деталях; [9 МОВ 1.1.2-1] обговорює актуальність, жанровородову належність художніх творів, зв'язок тексту з творчістю митців; [9 МОВ 1.1.2-2] самостійно передає за допомогою різних способів і засобів візуалізації власне розуміння вивченого, структуруючи інформацію; [9 МОВ 1.2.3-1] формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу та інтерпретації прочитаних художніх текстів; [9 МОВ 2.2.7-1] керує власною читацькою діяльністю, орієнтується у відповідних джерелах	Текстуально вивчені та самостійно прочитані учнями/ученицями художні твори. Узагальнення та систематизація вивченого в I семестрі. Т.Л: повторення вивчених у I семестрі <u>понять теорії літератури</u>.	Літературні конкурси, вікторини. Створення інтерактивних тестувань, захист творчих проєктів. Літературна рефлексія. Формування топ-листа творів-фаворитів за I семестр.
--	--	---

інформації; [9 МОВ 2.5.3] передає зміст вивченого, узагальнюючи, доповнюючи словесно інформацію; [9 МОВ 2.6.1-1] створює самостійно тексти, використовує різні форми їх презентації для досягнення відповідної комунікативної мети; [9 МОВ 3.1.5-1] бере участь в онлайн-взаємодії, виконуючи різні ролі в невеликих групах і використовуючи типові стратегії співпраці в різних ситуаціях; [9 МОВ 3.2.2] удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела. [9 МОВ 4.2.4]		
II СЕМЕСТР		
ХАРАКТЕР І ДОЛЯ ЛЮДИНИ (6 ГОДИН)		

Свідомо слухає художні твори, у яких різноаспектно розкрито характер і долю особистості, навчальну інформацію про життяпис і творчість письменників/письменниць; [9 МОВ 1.1.1] відповідає на запитання за змістом почутого навчального матеріалу та художнього твору, акцентуючи увагу на	Володимир Винниченко «Віють вітри, віють буйні...». Коротко про письменника, зокрема його дитячі літа. Світ дитинства в оповіданні «Віють вітри, віють буйні». Порівняльна характеристика образів дітей. Художні деталі як засоби розкриття внутрішнього світу головних героїв.	Виразне читання художніх творів. Переказування прочитаного традиційне чи від імені героя, автора з елементами характеристики літературних персоналій або використання методу РАФТ (р – роль, а – аудиторія, ф – формат, т – тема). Аналітико-синтетична робота з
---	--	--

важливих деталях; [9 МОВ 1.1.2-1] формулює уточнювальні запитання щодо навчальної інформації для її розуміння; [9 МОВ 1.1.2-4] переказує художній твір докладно, стисло, вибірково, творчо, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях або фрагментах; [9 МОВ 1.2.1-1] самостійно створює конспект навчального матеріалу, дає характеристику персонажів літературного твору, доцільно використовуючи цитати; [9 МОВ 1.2.2-1] визначає тему, основну ідею, мотив, порушені в художніх творах проблеми; [9 МОВ 1.4.1] виявляє важливі деталі художніх творів для ілюстрування власного розуміння почутого; [9 МОВ 1.4.1-2] обґрунтовує зв'язок художнього твору із власним і суспільно-історичним досвідом (підтримує діалог «читач – текст – автор») для оптимізації	ТЛ: <i>психологічне оповідання, характер літературного героя, типовість образів-персонажів.</i> МК: <i>образотворче мистецтво</i> – К. Трутовський «Одягають вінок», О. Пимоненко «Брід», ілюстрації до оповідання «Віють вітри, віють буйні...» (художниця-ілюстраторка Л. Горошко); <i>музика</i> – українська народна пісня «Та немає гірш нікому...». Ліна Костенко «Кольорові миші». Нарис життя і творчості письменниці. Проблематика поезії «Кольорові миші». Неповторність творчої особистості, її конфлікт із буденністю. Засоби розкриття характеру головної героїні. ТЛ: <i>проблематика художнього твору.</i> МК: <i>образотворче мистецтво</i> – І. Марчук «Абстрактна композиція». Оксана Радущинська «Метелики в крижаних панцирах» (скорочено). Коротко про письменницю. Історія написання, символіка назви повісті.	текстом (бесіда за змістом, визначення теми, ідеї (проза), мотиву (поезія), особливостей композиції, сюжету (проза), жанру, художніх засобів, мистецький контекст). Ментальна мапа відповідно до проблемних запитань творів. Створення власних тестових завдань. Творча проектна групова або парна робота. Виготовлення інформаційного мему (порівняльна схема жанрових ознак психологічного оповідання та психологічної повісті). Сітка Елвермана. Створення ілюстрацій до творів/графічних символів/художніх трактувань. Сенкан або діаманта. Інсценування дій героїв/героїнь з елементами пантоміми. Створення постеру з психологічними порадами на тему: «Як сучасному підлітку залишатись собою?», відеопорадника у стилі
--	---	---

54

прийняття рішень у різних ситуаціях; [9 МОВ 1.4.5-1] доречно використовує цитати з художніх творів для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань; [9 МОВ 1.6.1-3] застосовує різні види критичного читання художніх творів; [9 МОВ 2.1.1-1] використовує різні складники художніх творів, зокрема заголовки для оптимізації роботи з текстом; [9 МОВ 2.1.2-1] інтегрує інформацію, подану в різні способи (словесну, графічну, числову тощо), у межах одного або кількох текстів у цифровому середовищі; [9 МОВ 2.2.5] розпізнає в художньому творі зображувально-виражальні засоби; [9 МОВ 2.2.6-2] формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу художніх творів; [9 МОВ 2.2.7-1]	Проблема самоствердження в суспільстві особистості з інвалідністю. Розкриття характеру головної героїні, її життєва позиція, стійкість у подоланні труднощів. Сюжет та композиція, жанрові особливості твору. ТЛ: <i>психологічна повість.</i> МК: <i>мистецький проєкт «Особлива книга для особливих дітей» (аудіокнига за повістю «Метелики у крижаних панцирах»).</i> ПЧ. Євген Гуцало <i>«Біженці»</i>, «Чорнобильська дівчина Калина». Катерина Міхаліцина <i>«Квіти біля четвертого»</i>. Ірен Роздобудько «Арсен». Сергій Гридін «Не такий». Андрій Бачинський «140 децибелів тиші».	сучасних соціальних медіа <i>«Як підтримати дітей з особливими потребами»</i>. Мовна конференція у форматі проєкту Generation global на тему: «Мова ненависті: як запобігти». Написання есею на тему: «Не такі як усі – толерантне ставлення до всіх членів суспільства».
--	--	--

57

КРАСА ЛЮДСЬКИХ ВЗАЄМИН (6 ГОДИН)

Свідомо слухає художні твори, у яких різноаспектно розкрито красу людських стосунків, та навчальну інформацію про життя та творчість письменників/письменниць; [9 МОВ 1.1.1] відповідає на запитання за змістом навчального матеріалу та художніх творів, акцентуючи увагу на важливих деталях; [9 МОВ 1.1.2-1] обговорює актуальність, жанровородову належність художніх творів, ідейно-тематичні особливості, зв'язок творів із творчістю митця; [9 МОВ 1.1.2-2] формулює уточнювальні запитання до почутого для його розуміння; [9 МОВ 1.1.2-4] переказує художні твори докладно, стисло, вибірково, творчо, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях або фрагментах; [9 МОВ 1.2.1-1] самостійно створює конспект почутого, дає характеристику персонажів літературного твору, доцільно використовуючи цитати; [9 МОВ 1.2.2-	Анатолій Дімаров «На коні й під конем» (дві-три оповіді за вибором учителя/учительки). Розповідь про письменника. Автобіографічна основа і проблематика повісті. Лірична оповідь головного героя про його передвоєнне дитинство, шкільні будні та юнацькі роки. Образ оповідача, риси комічного у творі. ТЛ: автобіографічний твір, композиція повісті (повторення та поглиблення). МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до роману «На коні й під конем» (художниці-ілюстраторки – О. Воронкова). Григорій Тютюнник «Климко» (скорочено). Напис життя і творчості письменника. Розповідь про досвід дорослішання головного героя у воєнний час. Психологізм у розкритті характерів персонажів. Композиція і сюжет повісті, функції художніх деталей.	Виразне читання творів. Переказ текстів за методом «Година читання». Створення асоціативної хмаринки за тематикою творів. Аналітико-синтетична робота з текстом (бесіда за змістом, визначення теми, ідеї, особливостей композиції, сюжету, жанру, художніх засобів, мистецький контекст). Створення галереї героїв твору. Сенкан. Цитатний диктант. Моделювання життєвої ситуації, відображеної в художньому творі. Підготовка сторітелінгу (від імені письменника/письменниці розповіді про власний життєвий шлях). Актуалізація проблем у творах через моделювання життєвих ситуацій. Парна та групова взаємодія у проєктній роботі. Дискусія на тему взаємостосунків між дітьми та батьками чи
--	---	---

64

1] знаходить потрібну інформацію, відому або нову, в одному чи кількох джерелах і використовує її відповідно до самостійно визначених цілей; [9 МОВ 1.3.1-1] визначає тему, основну ідею, мотив, порушені в художніх творах проблеми; [9 МОВ 1.4.1] виявляє важливі деталі в художніх творах для ілюстрування їх власного розуміння; [9 МОВ 1.4.1-2] обґрунтовує зв'язок художніх текстів із власним і суспільно-історичним досвідом (підтримує діалог «читач – текст – автор») для оптимізації власної діяльності, зокрема в нових обставинах, прийняття рішень у різних ситуаціях; [9 МОВ 1.4.5-1] обґрунтовує свою позицію щодо художніх творів із урахуванням власного досвіду та інформації з окремих джерел, які вважає авторитетними; [9 МОВ 1.5.1-4]	ТЛ: художня деталь (повторення та поглиблення). МК: кіно – х/ф «Климко» (режисер – М. Вінграновський). Наталка Малетич «Щоденник ельфа» (розділ «Усе шкереберть. І в цьому є сенс»). Коротко про письменницю. Розповідь у творі про шкільні будні. Взаємні головні герої з однолітками, його почуття й переживання. Образ оповідача. Роль родинних цінностей у становленні особистості. ТЛ: щоденник як жанр. МК: образотворче мистецтво – П. Остапенко «Рибалочки», А. Жерер «Біля старого дому», Г. Колісний «Хатинка біля річки». ПЧ: Віктор Близнець «Женя і Синько». Галина Кирпа «Тринадцятий місяць у році». Степан Процюк «Марійка і Костик». Марія Морозенко «Я закохалася».	близькими людьми. Сітка Елвермана щодо моральних запитань у прочитаних творах. Створення ілюстрацій до творів/графічних символів/художніх трактувань. Створення буктрейлерів/відеорекомендацій щодо прочитання творів. Написання листів-вдячності батькам чи близьким людям. Написання власних мініновел із подальшим обговоренням у класі. Написання есею.
--	--	---

66

МОВ 1.1.2-2] формулює уточнювальні запитання до почутого для його розуміння; [9 МОВ 1.1.2-4] переказує художні твори докладно, стисло, вибірково, творчо, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях або фрагментах; [9 МОВ 1.2.1-1] самостійно створює конспект почутого, дає характеристику персонажів літературного твору, доцільно використовуючи цитати; [9 МОВ 1.2.2-1] знаходить потрібну інформацію, відому або нову, в одному чи кількох джерелах і використовує її відповідно до самостійно визначених цілей; [9 МОВ 1.3.1-1] визначає тему, ідею, проблеми, порушені у художніх творах; [9 МОВ 1.4.1] виявляє важливі деталі в художніх творах для ілюстрування їх власного розуміння; [9 МОВ 1.4.1-2] обґрунтовує	ТЛ: <i>детектив</i> (повторення та поглиблення), <i>інтрига детективного твору</i>. МК: <i>образотворче мистецтво</i> – ілюстрації до повісті «Гімназист і Чорна Рука» (художник-ілюстратор – І. Сулима). Катерина Штанко <i>«Драconi, вперед!» (скорочено)</i>. Коротко про письменницю. Казкові персонажі та пригодницька інтрига у повісті. Становлення особистості головного героя, його захоплення та фантазії. ТЛ: <i>особливості композиції детективу; тема, ідея художнього твору</i> (повторення та поглиблення). МК: <i>образотворче мистецтво</i> – ілюстрації до повісті «Драconi, вперед!» (художниця-ілюстраторка – К. Штанко). ПЧ. Наталка та Олександр Шевченки «Як не скарб, то пожежа».	визначення теми, ідеї, особливостей композиції, сюжету, жанру, художніх засобів, мистецький контекст). Літературний диктант. Створення перевірних інтерактивних тестів за змістом твору. Виготовлення інформаційного мему (схеми, таблиці, асоціативного куща) жанрових ознак детективу. Створення печворку. Оформлення лепбуку. Створення візуальної карти. Створення криптограми. Детективний літературний квест. Моделювання життєвої ситуації. Створення літературних кросвордів. Перегляд сучасних фільмових інтерпретацій детективів. Порівняння літературних детективів із їх екранізаціями. Написання власного детективу.
---	--	---

досвідом (підтримує діалог «читач – текст – автор») для оптимізації власної діяльності, зокрема в нових обставинах, прийняття рішень у різних ситуаціях; [9 МОВ 1.4.5-1] доречно використовує цитати з художніх творів для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань; [9 МОВ 1.6.1-3] застосовує різні види критичного читання художніх текстів; [9 МОВ 2.1.1-1] розпізнає в художніх творах, <u>зображувально-виразальні засоби</u>; [9 МОВ 2.2.6-2] формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу та інтерпретації художніх творів; [9 МОВ 2.2.7-1] характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану літературних персонажів, коментує їх вчинки та висловлювання; [9 МОВ 2.3.1-1] висловлює власні почуття і враження від прочитання художніх творів; [9 МОВ 2.3.2]	змії».	
---	---------------	--

використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таких джерел; [9 МОВ 2.5.1-1] передає художні тексти словесно та графічно, узагальнюючи, доповнюючи, інтерпретуючи, скорочуючи інформацію; [9 МОВ 2.6.1] створює власний текст (медіатекст) на основі прочитаного; [9 МОВ 2.7.2] записує власне мовлення, використовуючи у разі потреби відповідні прийоми оптимізації викладу думок та засоби мовної виразності; [9 МОВ 3.1.1-1] дотримується засад академічної доброчесності під час створення власних текстів; [9 МОВ 3.1.3] виконує різні ролі у груповій онлайнкомунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування; [9 МОВ 3.2.2-1] використовує результати власної мовотворчості для особистісного		
--	--	--

78

використовуючи різні джерела. [9 МОВ 4.2.4]		
ПРИГОДИ І ГУМОР (6 ГОДИН)		

Свідомо слухає пригодницькі та гумористичні твори, навчальну інформацію про їх авторів; [9 МОВ 1.1.1] відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення, зокрема й художніх творів, акцентуючи увагу на важливих деталях; [9 МОВ 1.1.2-1] обговорює актуальність, жанровородову належність художніх творів, зв'язок тексту із творчістю митця; [9 МОВ 1.1.2-2] формулює уточнювальні запитання до почутого для його розуміння; [9 МОВ 1.1.2-4] переказує художні твори докладно, стисло, вибірково, творчо, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях; [9 МОВ 1.2.1-1] самостійно створює конспект почутого, дає характеристику персонажів літературного твору, доцільно використовуючи цитати; [9 МОВ 1.2.2-1]	Всеволод Нестайко «Тореадори із Васюківки» (скорочено). Розповідь про історію створення та літературну долю роману. Пригоди головних героїв, їхні характери. Особливості композиції, сюжету. Морально-етичні проблеми, порушені в романі. Комічне у творі. ТЛ: гумористичний роман. МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до повісті «Тореадори із Васюківки» (художник-ілюстратор – А. Василенко); кіно – х/ф «Тореадори з Васюківки» (режисер – С. Зелікін). Валентин Чемерис «Вітька + Галя, або Півість про перше кохання» (скорочено). Коротко про письменника. Гумористична розповідь про дружбу і перше кохання. Групування персонажів. Жанрові й композиційні особливості повісті, засоби творення	Виразне читання творів. Переказ прочитаного. Аналітико-синтетична робота з текстом твору (бесіда за змістом, визначення теми, ідеї, особливостей композиції, сюжету, жанру, художніх засобів, мистецький контекст). Кадрування твору. Структурування вивченого з ТЛ у вигляді таблиці-опори, схем, інформаційного мему. Створення асоціативної хмаринки за тематикою творів. Сенкан/діаманта. Актуалізація проблем у творах через моделювання життєвих ситуацій. Літературний диктант. Створення перевірних тестів за змістом твору. Творча проєктна робота. Створення акаунтів головних героїв/героїнь у соціальних мережах.
---	--	--

81

знаходить потрібну інформацію, відому або нову, в одному чи кількох джерелах і використовує її відповідно до самостійно визначених цілей; [9 МОВ 1.3.1-1] визначає тему, основну ідею, мотив, порушені в художніх творах проблеми; [9 МОВ 1.4.1] обґрунтовує зв'язок художніх творів із власним і суспільно-історичним досвідом (підтримує діалог «читач – текст – автор») для оптимізації власної діяльності, зокрема в нових обставинах, прийняття рішень у різних ситуаціях; [9 МОВ 1.4.5-1] доречно використовує цитати з художніх текстів для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань; [9 МОВ 1.6.1-3] застосовує різні види критичного читання художніх творів; [9 МОВ 2.1.1-1] розпізнає в художніх творах зображувально-виражальні засоби, ознаки авторського стилю; [9 МОВ 2.2.6-2]	комічного. МК: <i>образотворче мистецтво</i> – ілюстрації до повісті «Вітька + Галя або Повесть <u>про перше</u> кохання» (художник-ілюстратор А. Василенко), С. Григор'єв «Воротар», Г. Хаджинов <u>«Діти»</u>, О. Балікова «Однокласники», Н. Кармазь «Школярі на відпочинку». ПЧ: Всеволод Нестайко «Супер «Б» з фрикадельками». Галина Малик <u>«Злочинці з паралельного світу»</u>. Олександр Дерманський «Мері».	
---	---	--

висновки на основі аналізу та інтерпретації художніх творів; [9 МОВ 2.2.7-1] характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану літературних персонажів, коментує їх вчинки та висловлювання; [9 МОВ 2.3.1-1] висловлює власні почуття і враження від прочитання художніх творів; [9 МОВ 2.3.2] використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таких джерел; [9 МОВ 2.5.1-1] керує власною читацькою діяльністю, орієнтується у відповідних джерелах інформації; [9 МОВ 2.5.3] передає художні тексти словесно та графічно, узагальнюючи, доповнюючи, інтерпретуючи, скорочуючи інформацію; [9 МОВ 2.6.1] створює власний текст (медіатекст) на основі прочитаного; [9 МОВ 2.7.2] створює типові дописи		
--	--	--

посилання) у цифровому середовищі для обговорення особистісних і соціально важливих питань; [9 МОВ 3.2.1] виконує різні ролі у груповій онлайнкомунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування; [9 МОВ 3.2.2-1] використовує результати власної мовотворчості для особистісного самовираження. [9 МОВ 4.2.1]		
ФАНТАСТИЧНІ ПРИГОДИ ТА ФЕНТЕЗІ (6 ГОДИН)		

Свідомо слухає художні твори про фантастичні події та пригоди, навчальну інформацію про їх авторів/авторок; [9 МОВ 1.1.1] відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення, зокрема художнього твору, акцентуючи увагу на важливих деталях; [9 МОВ 1.1.2-1] обговорює актуальність, жанровородову належність художніх творів; [9 МОВ 1.1.2-2] формулює уточнювальні запитання до почутого для його розуміння; [9 МОВ 1.1.2-4]	Олесь Бердник «Хто зважиться – вогняним наречеться» (скорочено). Нарис про письменника. Сюжет про фантастичну мандрівку до невідомих планет. Прагнення до щасливого майбутнього, випробування на шляху до нього. Уболівання за долю планети і людства. Засоби характеротворення головних героїв. ТЛ: фантастична повість (повторення та поглиблення). МК: образотворче мистецтво – діорама «Український космос» за мотивами однойменної серії картин	Виразне читання творів. Переказ прочитаного у форматі методу «Година читання». Метаплан за прочитаними творами. Аналітико-синтетична робота з текстом твору (бесіда за змістом, визначення теми, ідеї, особливостей композиції, сюжету, жанру, художніх засобів, мистецький контекст). Кадрування твору. Літературний диктант. Створення перевірних тестів за змістом твору. Мінідиспут щодо моральних виборів
переказує художні твори докладно, стисло, вибірково, творчо, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях або фрагментах; [9 МОВ 1.2.1-1] самостійно створює конспект почутого, дає характеристику персонажів літературного твору, доцільно використовуючи цитати; [9 МОВ 1.2.2-1] знаходить потрібну інформацію, відому або нову, в одному чи кількох джерелах, зокрема й у художніх текстах, і використовує її відповідно до самостійно визначених цілей; [9 МОВ 1.3.1-1] визначає тему, основну ідею, мотив, порушені в художніх творах проблеми; [9 МОВ 1.4.1] виявляє важливі деталі почутого повідомлення (зокрема, художнього тексту) для ілюстрування власного розуміння почутого; [9 МОВ 1.4.1-2] обґрунтовує зв'язок художніх творів із власним і суспільно-історичним	О. Шупляка <u>Planetarium Noosphere</u>, м. Дніпро). Галина Пагутяк «Королівство» (скорочено). Розповідь про письменницю. Роман про родинні цінності. Міфологічний світ, протистояння добра і зла як основа твору. Становлення характеру головної героїні. Тема значущості книжки в житті людини. Фантастичні істоти у творі. ТЛ: роман-фентезі. МК: образотворче мистецтво – ілюстрації до роману «Королівство» (художники-ілюстратори Ф. Сергєєв, Н. Котилевська), В. Хом'як «Забавні коти», Є. Гапчинська «Дівчинка і кіт». ПЧ. Олесь Бердник «Зоряний корсар». Зірка Мензатюк «Дике літо в Криму». Олександр Гаврош «Неймовірні пригоди Івана Спиді, найдужчої людини світу». Галина Пагутяк «Втеча звірів, або Новий бестіарій». Марина Павленко «Русалонька із 7-В».	героїв/героїнь. Галерея/акаунт героїв/героїнь у соціальних мережах. Чат-переписка головних героїв/героїнь. Творча проєктна робота. Структурування вивченого з ТЛ у вигляді таблиці-опори, <u>схеми, ментальної мапи</u>. Оформлення печворку. Створення мапи подорожі. Створення лепбуку за прочитаними творами. Відгуки за прочитаними творами із використаннями інтерактивних платформ Padlet, Mentimeter. Створення буктрейлера/відео рекомендації про прочитану книжку.

діяльності, зокрема в нових обставинах, прийняття рішень у різних ситуаціях; [9 МОВ 1.4.5-1] обґрунтовує свою позицію щодо художніх творів із урахуванням власного досвіду та інформації з окремих джерел, які вважає авторитетними; [9 МОВ 1.5.1-4] доречно використовує цитати художніх творів для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань; [9 МОВ 1.6.1-3] застосовує різні види критичного читання художніх текстів; [9 МОВ 2.1.1-1] розпізнає в художніх творах, <u>зображувально-виражальні засоби</u>; [9 МОВ 2.2.6-2] формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу та інтерпретації художніх творів; [9 МОВ 2.2.7-1] характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану літературних персонажів, коментує їх вчинки та висловлювання; [9 МОВ 2.3.1-1]	Наталія Дев'ятко «Легенда про юну Весну».	
---	--	--

92

висловлює власні почуття і враження від прочитання художніх творів; [9 МОВ 2.3.2] використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таких джерел; [9 МОВ 2.5.1-1] керує власною читачкою діяльністю, орієнтується у відповідних джерелах інформації; [9 МОВ 2.5.3] передає художні тексти словесно та графічно, узагальнюючи, доповнюючи, інтерпретуючи, скорочуючи інформацію [9 МОВ 2.6.1] створює власний текст (медіатекст) на основі прочитаного; [9 МОВ 2.7.2] записує власне мовлення, використовуючи у разі потреби відповідні прийоми оптимізації викладу думок (різні графічні прийоми, скорочення, виділення тощо) та засоби мовної виразності; [9 МОВ 3.1.1-1] дотримується засад академічної доброчесності під час створення власних текстів; [9 МОВ 3.1.3] створює типові дописи/ медіатексти		
---	--	--

94

(зокрема використовуючи гіпертекстові посилання) у цифровому середовищі для обговорення особистісних і соціально важливих питань; [9 МОВ 3.2.1] виконує різні ролі у груповій онлайнкомунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування; [9 МОВ 3.2.2-1] використовує результати власної мовотворчості для особистісного самовираження. [9 МОВ 4.2.1]		
ЛІТЕРАТУРА РІДНОГО КРАЮ (1 ГОДИНА)		

Свідомо слухає твори літератури рідного краю; інформацію про життя та творчість їх авторів/авторок; [9 МОВ 1.1.1-1] обговорює актуальність, жанровородову належність художніх текстів, їх ідейно-тематичні, естетичні особливості з творчістю митця; [9 МОВ 1.1.2-2] фіксує почуту навчальну інформацію для оптимізації запам'ятовування, розуміння та подальшого використання; [9 МОВ 1.2.2] визначає тему, ідею, проблеми, порушені у художніх творах; [9 МОВ	Художні твори літератури рідного краю (за вибором учителя/учительки та учнів/учениць). Ознайомлення з творами письменників/письменниць рідного краю, тематично спорідненими із вивченими художніми текстами в І семестрі. МК: твори мистецтва рідного краю.	Аналітико-синтетична робота з текстом твору (бесіда за змістом, визначення теми, ідеї (проза), мотиву (поезія), особливостей композиції, сюжету (проза), жанру, художніх засобів, мистецький контекст). Проектна робота. Створення сайту/сторінок у соціальних мережах/wiki матеріалів про письменників/письменниць рідного краю. Відвідування літературномеморіальних музеїв.
--	--	---

естетичне сприйняття тексту; [9 МОВ 2.3.2-1] самостійно добирає художні твори письменників /письменниць рідного краю різних стилів і жанрів відповідно до мети читання; [9 МОВ 2.5.1] передає художній текст словесно та графічно, узагальнюючи, інтерпретуючи; [9 МОВ 2.6.1] створює самостійно тексти, використовує різні форми їх презентації для досягнення відповідної комунікативної мети; [9 МОВ 3.1.5-1] бере участь в онлайн-взаємодії, виконуючи різні ролі в невеликих групах і використовуючи типові стратегії співпраці в різних ситуаціях. [9 МОВ 3.2.2]		
НАЙЦІКАВІШЕ З ЛІТЕРАТУРНИХ НОВИНОК (1 ГОДИНА)		

Відповідає на запитання щодо вивченого навчального матеріалу та змісту художніх творів, акцентуючи увагу на важливих деталях; [9 МОВ 1.1.2-1] обговорює актуальність, жанровородову належність художніх творів, зв'язок тексту творчістю митців; [9 МОВ 1.1.2-2] самостійно передає за допомогою різних способів і засобів візуалізації власне розуміння вивченого, структуруючи інформацію; [9 МОВ 1.2.3-1] формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу та інтерпретації прочитаних художніх	Текстуально вивчені та самостійно прочитані учнями/ученицями художні твори. Узагальнення та систематизація вивченого в II семестрі. ТЛ: повторення вивчених у II семестрі понять теорії літератури.	Літературні конкурси, вікторини, захист творчих проєктів. Створення інтерактивних тестувань. Літературна рефлексія. Формування топ-листа творів/фаворитів за II семестр. Література для читання влітку.
---	--	--

текстів; [9 МОВ 2.2.7-1] керує власною читачкою діяльністю, орієнтується у відповідних джерелах інформації; [9 МОВ 2.5.3] передає зміст вивченого, узагальнюючи, доповнюючи словесно інформацію; [9 МОВ 2.6.1-1] створює самостійно тексти, використовує різні форми їх презентації для досягнення відповідної комунікативної мети; [9 МОВ 3.1.5-1] бере участь в онлайн-взаємодії, виконуючи різні ролі в невеликих групах і використовуючи типові стратегії співпраці в різних ситуаціях; [9 МОВ 3.2.2] удосконалює власний стиль мовлення, використовуючи різні джерела. [9 МОВ 4.2.4]		
--	--	--

ІІІ ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Додаток 1

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМИ ГАЛУЗЯМИ
результатів навчання здобувачів освіти відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти

МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Бал	ГАЛУЗЕВІ КРИТЕРІЇ			
	Група результатів 1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях	Група результатів 2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду	Група результатів 3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови	Група результатів 4. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу
1	<i>Учень / учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (інших осіб); відповідає на окремі прості запитання за змістом почутого, використовуючи прості однотипні фрази; припускається суттєвих змістових помилок; виконує окремі прості репродуктивні завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя	<i>Учень / учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію з тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами); відповідає на окремі прості запитання за змістом прочитаного / переглянутого, використовуючи прості однотипні фрази; припускається суттєвих змістових помилок; виконує окремі прості репродуктивні завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя	<i>Учень / учениця:</i> демонструє вміння записувати висловлення, зокрема в цифровому середовищі; частково відтворює способи діяльності за наданим зразком, припускаючись різного виду помилок; порівнює написане зі зразком і коригує за допомоги вчителя	<i>Учень / учениця:</i> сприймає і розпізнає інформацію про мовні одиниці, мовні та літературні явища; відповідає на окремі прості запитання, припускаючись суттєвих помилок; виконує частину простих завдань / навчальних дій щодо спостереження за мовою та мовленням за наданим зразком з допомогою вчителя; передає інформацію, використовуючи короткі однотипні фрази
2	<i>Учень / учениця:</i> відтворює незначну частину інформації, отриманої від учителя (інших осіб) або із запропонованих джерел; відповідає на частину простих запитань за змістом почутого, припускається змістових і логічних помилок; виконує частину простих репродуктивних завдань / навчальних дій	<i>Учень / учениця:</i> відтворює незначну частину інформації з тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами); відповідає на частину простих запитань за змістом прочитаного / переглянутого, припускається змістових і логічних помилок; виконує частину простих репродуктивних	<i>Учень / учениця:</i> відтворює висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, за наданим шаблоном зі зміною предмета повідомлення і частково записує їх, демонструючи усвідомлення окремих фактів і елементарних уявлень;	<i>Учень / учениця:</i> відтворює незначну частину інформації про мовні одиниці, мовні та літературні явища; відповідає на частину простих запитань, припускаючись суттєвих помилок; виконує прості завдання / навчальні дії щодо спостереження за мовою та

	за наданим зразком з допомогою вчителя; виявляє зацікавленість до ідей, висловлених іншими; комунікує з іншими за потреби, використовуючи прості однотипні фрази	завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя; виявляє зацікавленість до ідей, висловлених іншими; комунікує з іншими за потреби, використовуючи прості однотипні фрази	відповідає на запитання вчителя щодо відповідності письмового висловлення меті, частково корегує його за допомоги вчителя; використовує стандартні мовні засоби під час відтворення зразка, припускаючись різного виду помилок	мовленням за наданим зразком з допомогою вчителя; комунікує з іншими за потреби, використовуючи прості однотипні фрази й повторюючи сказане співрозмовниками
3	<i>Учень / учениця:</i> відтворює частину інформації, отриманої від учителя (інших осіб) або із запропонованих джерел; відповідає на прості запитання за змістом почутого, припускається незначних змістових і логічних помилок; виконує прості репродуктивні завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя, долучається до роботи в групі; висловлює думки простими фразами; перепитує, уточнюючи інформацію, потрібну для розуміння змісту почутого	<i>Учень / учениця:</i> відтворює частину інформації з тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами); відповідає на прості запитання за змістом прочитаного / переглянутого, припускається змістових і логічних помилок; виконує прості репродуктивні завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя, долучається до роботи в групі; висловлює думки щодо прочитаного / переглянутого простими фразами; перепитує, уточнюючи інформацію, потрібну для розуміння змісту	<i>Учень / учениця:</i> відтворює висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, за наданим шаблоном зі зміною предмета повідомлення і записує їх; відповідає на запитання вчителя щодо відповідності письмового висловлення меті, коригує його лише за допомоги вчителя; використовує стандартні мовні засоби під час відтворення зразка, припускаючись різного виду помилок	<i>Учень / учениця:</i> відтворює частину інформації про мовні одиниці, мовні та літературні явища; припускається суттєвих помилок; відповідає на частину простих запитань; виконує завдання / навчальні дії щодо спостереження за мовою та мовленням за наданим зразком з допомогою вчителя; долучається до роботи в групі; висловлюється простими фразами; часто перепитує, уточнюючи потрібну інформацію
4	<i>Учень / учениця:</i> відтворює основну інформацію, отриману від учителя (інших осіб) або із запропонованих джерел; відповідає на прості запитання за змістом почутого; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за зразком під керівництвом учителя, зокрема під час роботи в групі; підтримує спілкування в межах запропонованої теми, використовуючи прості фрази	<i>Учень / учениця:</i> відтворює основну інформацію із тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами); відповідає на прості запитання за змістом прочитаного / переглянутого; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за зразком під керівництвом учителя, зокрема під час роботи в групі; пояснює зміст прочитаного / переглянутого, використовуючи прості фрази.	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, за наданим шаблоном і записує їх; відповідає на запитання вчителя щодо завершеності власного висловлення в переданні інформації, коригує його лише за допомоги вчителя; обмежено використовує мовні засоби під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок	<i>Учень / учениця:</i> відтворює основну інформацію про мовні одиниці, мовні та літературні явища; відповідає на прості запитання з постійною опорою на запропоноване джерело інформації, може пояснити окремі поняття / терміни / навчальні дії; виконує завдання / навчальні дії щодо спостереження за мовою та мовленням за зразком під керівництвом учителя; виконує деякі обов'язки, розподілені в групі, для розв'язання пошукових та/або творчих завдань; підтримує ініційоване іншими спілкування в межах обговорюваної

				теми, використовуючи прості фрази, обмежено вживаючи наукові поняття
5	<i>Учень / учениця:</i> застосовує частину основної інформації, отриманої від учителя (інших осіб) або із запропонованих джерел для виконання навчальних завдань; відповідає на запитання за змістом почутого; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за запропонованим алгоритмом під керівництвом учителя, зокрема під час роботи в групі; долучається до спілкування в межах запропонованої теми, використовуючи прості фрази	<i>Учень / учениця:</i> застосовує частину основної інформації із тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами) для виконання навчальних завдань; відповідає на запитання за змістом прочитаного / переглянутого; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за запропонованим алгоритмом під керівництвом учителя, зокрема під час роботи в групі; коментує зміст прочитаного / переглянутого, використовуючи прості фрази.	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів за зразком, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, демонструє утруднення в дотриманні мети та врахуванні адресата, записує висловлення в довільній формі; відповідає на запитання вчителя щодо завершеності власного висловлення в передаванні інформації, коригує його лише за допомоги вчителя; обмежено використовує основні мовні засоби під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок	<i>Учень / учениця=0\</i> <i>17=</i> застосовує основну інформацію про мовні одиниці, мовні та літературні явища; відповідає на прості запитання з опорою на запропоновані джерела інформації; може пояснити основні поняття / явища / навчальні дії; виконує незначну частину дослідницького та/або творчого завдання за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу, під час роботи в групі; долучається до обговорення відомої теми, використовуючи прості фрази, доречно вживаючи окремі наукові поняття
6	<i>Учень / учениця:</i> застосовує інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за запропонованим алгоритмом за потреби звертаючись по допомогу, зокрема під час роботи в групі; розпізнає з допомогою вчителя проблемні ситуації й висловлює окремі припущення щодо способів розв'язання їх; спілкується в межах запропонованої теми без значних утруднень	<i>Учень / учениця:</i> застосовує інформацію із тексту / медіатексту, запропонованого вчителем (іншими особами) для виконання навчальних завдань; виконує репродуктивні завдання / навчальні дії за запропонованим алгоритмом за потреби звертаючись по допомогу, зокрема під час роботи в групі; розпізнає з допомогою вчителя проблемні ситуації й висловлює окремі припущення щодо способів розв'язання їх; коментує зміст прочитаного / переглянутого	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів за зразком, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, враховуючи мету та адресата, записує висловлення відповідно до вимог жанру; відповідає на запитання вчителя щодо структурно-сислової завершеності власного висловлення в передаванні інформації, коригує його лише за допомоги вчителя; обмежено використовує стандартні мовні засоби під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок	<i>Учень / учениця:</i> застосовує інформацію про мовні одиниці, мовні та літературні явища; відповідає на прості запитання з опорою на запропоновані джерела інформації; розуміє і пояснює основні поняття / явища / навчальні дії, наводить прості приклади; виконує самостійно частину дослідницького та/або творчого завдання за запропонованим алгоритмом; розпізнає з допомогою вчителя окремі проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх, зокрема під час роботи в групі; спілкується щодо способу виконання дослідницького та/або творчого завдання, доречно вживаючи основні наукові поняття

7	<i>Учень / учениця:</i> виокремлює в почутому інформацію, потрібну для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; виконує репродуктивні й окремі частково-пошукові завдання за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі; розпізнає проблемні ситуації і розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; спілкується в межах запропонованої теми; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки	<i>Учень / учениця:</i> виокремлює з тексту / медіатексту інформацію, потрібну для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; виконує репродуктивні й окремі частково-пошукові завдання за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі; розпізнає проблемні ситуації і розв'язує їх відомим способом з допомогою вчителя; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки щодо змісту прочитаного / переглянутого	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, урахувавши мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру, взаємодіє з іншими особами в цифровому середовищі; відповідає на запитання вчителя щодо завершеності власного висловлення в переданні інформації; частково коригує написане щодо форми (орфографія, пунктуація, граматичні форми слів); використовує стандартні мовні засоби під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок	<i>Учень / учениця:</i> виокремлює у запропонованих джерелах потрібну інформацію; відповідає на запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший за зразком; виконує окремі дослідницькі та/або творчі завдання за запропонованим алгоритмом самостійно або в співпраці з однокласниками, за потреби звертаючись по допомогу; розпізнає окремі проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх; долучається до обговорення окремих етапів виконання дослідницького та/або творчого завдання, наводить окремі аргументи й приклади
8	<i>Учень / учениця:</i> зіставляє, порівнює за визначеними критеріями почуте; добирає прийнятний із запропонованих способів для уявлення й візуалізації інформації; виконує окремі пошукові завдання за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі, за потреби звертаючись по допомогу; розв'язує проблемні ситуації відомим способом під керівництвом учителя; заохочує до спілкування й долучається до обговорення певної теми; наводить аргументи й приклади щодо почутого	<i>Учень / учениця:</i> зіставляє, порівнює за визначеними критеріями зміст прочитаного / переглянутого; добирає прийнятний із запропонованих способів для уявлення й візуалізації інформації; виконує окремі пошукові завдання за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі, за потреби звертаючись по допомогу; розв'язує проблемні ситуації відомим способом під керівництвом учителя; долучається до обговорення змісту й форми прочитаного / переглянутого, наводить аргументи й приклади	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, урахувавши мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру, взаємодіє з іншими особами в цифровому середовищі; відповідає на запитання вчителя щодо завершеності власного висловлення в переданні інформації; частково коригує написане щодо змісту та форми (орфографія, пунктуація, граматичні форми слів); використовує стандартні мовні засоби під час створення власних висловлень, припускаючись різного виду помилок.	<i>Учень / учениця:</i> порівнює, зіставляє наукову інформацію з обраних джерел про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища, порівнює матеріал за визначеними ознаками; виконує окремі дослідницькі та/або творчі завдання за запропонованим алгоритмом, зокрема під час роботи в групі; розв'язує проблемні ситуації відомим способом під керівництвом учителя; долучається до обговорення процесу та результатів виконання дослідницького та/або творчого завдання, наводить аргументи й приклади, доречно використовуючи наукові поняття
9	<i>Учень / учениця:</i> аналізує отриману з різних джерел інформацію за визначеними критеріями,	<i>Учень / учениця:</i> аналізує отриману з кількох текстів / медіатекстів інформацію за визначеними	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема	<i>Учень / учениця:</i> аналізує інформацію з різних джерел щодо мовних і мовленнєвих одиниць,

	перетворює почуте в різні форми повідомлень; обґрунтовує зв'язок почутого з власним життєвим досвідом; виконує пошукові завдання, зокрема під час роботи в групі; розв'язує проблемні ситуації відомим способом; ініціює спілкування та обмінюється інформацією щодо обговорюваної теми; наводить доречні аргументи й приклади щодо висловленої думки	критеріями, інтерпретує зміст прочитаного / переглянутого й перетворює його в різні форми повідомлень; обґрунтовує зв'язок прочитаного / переглянутого з власним життєвим досвідом; виконує пошукові завдання, зокрема під час роботи в групі; розв'язує проблемні ситуації відомим способом; обмінюється інформацією щодо обговорюваної теми, наводить доречні аргументи й приклади щодо висловленої думки	повідомлення в цифровому середовищі, урахувавши мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру, взаємодіє з іншими особами в цифровому середовищі; аналізує власний текст з огляду на його цілісність, повноту і завершеність у передаванні інформації в умовах взаємодії (зокрема в цифровому середовищі) з учителем або однокласниками; коригує і уточнює власне висловлення (за потреби); вправно використовує стандартні мовні засоби під час створення власних висловлень.	мовних і літературних явищ, упорядковує / представляє її в різні способи; виконує дослідницькі та/або творчі завдання, зокрема під час роботи в групі, відомим способом; обговорює результати наукової та/або творчої роботи, доречно коментує їх, спираючись на знання про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища
10	<i>Учень / учениця:</i> інтегрує істотну й потрібну для виконання завдань інформацію з різних джерел; виконує пошукові й окремі творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; обирає доцільний спосіб розв'язання проблемних ситуацій; обирає доречний спосіб комунікативної взаємодії в групі; переконливо аргументує свою позицію щодо обговорюваної теми	<i>Учень / учениця:</i> інтегрує істотну й потрібну для виконання завдань інформацію з різних текстів / медіатекстів; виконує пошукові й окремі творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; обирає доцільний спосіб розв'язання проблемних ситуацій; обстоює свою позицію щодо обговорюваної теми	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, урахувавши мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру, дискутує в цифровому середовищі; самостійно аналізує власний текст з огляду на його цілісність, повноту і завершеність у передаванні інформації, толерантність і академічну доброчесність; коригує і уточнює власне висловлення (за потреби); вправно використовує різноманітні мовні засоби під час створення власних висловлень	<i>Учень / учениця:</i> інтегрує істотну й потрібну інформацію з різних джерел, виявляючи проблеми, що можуть бути досліджені науково, визначає способи використання досліджених одиниць і явищ у власній творчості; виконує дослідницькі та/або окремі творчі завдання самостійно або в групі; обирає доцільний спосіб розв'язання проблемних ситуацій; аргументує власну позицію щодо наукових та/або творчих питань, зокрема в межах вирішення спільних завдань, спираючись на авторитетні джерела
11	<i>Учень / учениця:</i> узагальнює інформацію з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; виконує пошукові й творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; комбінує різні способи виконання завдань у нестандартних ситуаціях; обирає ефективний спосіб	<i>Учень / учениця:</i> узагальнює інформацію з різних текстів / медіатекстів, оцінює її за визначеними критеріями; виконує пошукові й творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; комбінує різні способи виконання завдань у нестандартних ситуаціях;	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, урахувавши мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру з елементами візуалізації (за потреби), дискутує в цифровому середовищі;	<i>Учень / учениця:</i> узагальнює й оцінює за визначеними критеріями наукову інформацію щодо мовних і мовленнєвих одиниць, мовних і літературних явищ; виконує дослідницькі та/або творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; використовує мовні засоби для

	комунікативної взаємодії в групі; розвиває ідеї / думки учасників спілкування щодо обговорюваної теми та вибудовує логічну аргументацію для вирішення спільних завдань	розвиває ідеї / думки учасників обговорення прочитаного / переглянутого, вибудовує логічну аргументацію для вирішення спільних завдань	самостійно аналізує власний текст з огляду на його цілісність, повноту і завершеність у передаванні інформації, толерантність і академічну доброчесність; коригує і уточнює власне висловлення (за потреби); вправно використовує різноманітні мовні засоби під час створення власних висловлень.	втілення творчих задумів, виявляючи власні вподобання; розвиває наукові / творчі ідеї учасників обговорення, вибудовує логічну аргументацію на основі знань про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища
12	<i>Учень / учениця:</i> оцінює отриману з різних джерел інформацію, доцільно використовує її в різних ситуаціях; виконує пошукові, творчі завдання, зокрема під час роботи в групі; адаптує різні способи виконання завдань відповідно до змінюваних умов, ураховуючи ризики й прогножуючи наслідки; виступає посередником у спілкуванні, демонструє толерантність до різних поглядів і надає роз'яснення за потреби іншим учасникам	<i>Учень / учениця:</i> оцінює отриману з різних текстів / медіатекстів інформацію, доцільно використовує її в різних ситуаціях; виконує пошукові, творчі завдання, виявляючи оригінальність, зокрема під час роботи в групі; адаптує різні способи виконання завдань відповідно до змінюваних умов, ураховуючи ризики й прогножуючи наслідки; переконливо аргументує позицію щодо прочитаного / переглянутого, виявляє толерантність до різних поглядів.	<i>Учень / учениця:</i> створює власні висловлення різних письмових жанрів, зокрема повідомлення в цифровому середовищі, ураховуючи мету та адресата, записує їх відповідно до вимог жанру з елементами візуалізації (за потреби), дискутує в цифровому середовищі; самостійно аналізує власний текст з огляду на його цілісність, повноту, завершеність у передаванні інформації, толерантність і академічну доброчесність; коригує й уточнює (за потреби); вільно використовує мовні засоби, зокрема експериментує з ними, під час створення власних висловлень, надаючи їм індивідуальних рис.	<i>Учень / учениця:</i> оцінює отриману з різних джерел наукову інформацію про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища, доцільно використовує її в дослідницькій і творчій діяльності; виконує самостійно або в групі дослідницькі завдання (від постановки проблеми до представлення результатів); оригінально використовує мовні засоби для втілення творчих задумів; узгоджує різні позиції щодо наукових та/або творчих питань, спираючись на системні знання про мовні та мовленнєві одиниці, мовні та літературні явища й визнаючи можливість множинних поглядів

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 р.: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
2. Закон України «Про освіту» (Прийняття від 05.09.2017. Набрання чинності 28.09.2017): <https://osvita.ua/legislation/law/2231/>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (16 січня 2020 р.): <https://osvita.ua/legislation/law/2232/>
4. Методичні рекомендації для розроблення модельних навчальних програм: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/03/25/metod.pdf>
5. Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Архипова В.П., Січкач С.І., Шило С.Б.) (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795): <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetar.z.2022/Movno-literat.osv.hal/Ukr.lit.5-6-kl.Arkhypova.Sichkar.Shylo.14.07.pdf>
6. Підручник: Авраменко О. М. Українська література: підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти. К.: «Грамота», 2023: <https://drive.google.com/file/d/116cDy695K2vSt9M3UjxRQzzopQjirsrk/view>
7. Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (Наказ МОН від 19.02.2021 р. № 235: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/602/fd3/0bc/602fd30bccb01131290234.pdf>
8. *Зміни до типової освітньої програми для 5-9 класів загальної середньої освіти: наказ МОН № 1120 від 09.08.2024*
9. [Наказ МОН 1093 від 02.08.2024 Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання.](#)
10. **[ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ВІСНИК. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО 2024-2025 НАВЧАЛЬНОГО РОКУ, КВНЗ ВАБО.](#)**
11. [Методичні рекомендації щодо викладання предметів мовно-літературної освітньої галузі \(українська мова та література, зарубіжна література, польська мова, інтегровані курси\) в закладах загальної середньої освіти Вінницької області у 2024/2025 н.р.](#)